

ارتقاء هویت شهری از طریق تغییر در منظر شهری با رویکرد افزایش تعاملات اجتماعی (مطالعه موردی: گذر امامزاده زنجیری شیراز)

میترا قاسمی - دانشجوی کارشناسی ارشد طراحی شهری، واحد بیضا، دانشگاه آزاد اسلامی، بیضا، ایران
علیرضا عبدالله زاده فرد* - استادیار گروه شهرسازی، واحد صفاشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، صفاشهر، ایران
علی شکور - استاد گروه جغرافیا، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۱/۲۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۰۳/۰۷

چکیده

امروزه مبحث هویت و حیات اجتماعی از مسائل مهم زندگی شهری است. عوامل و عناصر مختلفی می‌توانند در زمینه هویت و مسائل اجتماعی شهروندان اثرگذار باشد که یکی از مهم‌ترین آن‌ها منظر شهری است. در واقع دو مقوله منظر شهری و هویت دارای تعاملات متقابلی هستند. هر دو مقوله به نوبه‌ای در دهه‌های گذشته در برنامه‌ها و اقدام‌های متخصصان و متولیان مسائل شهری در ایران مغفول بوده‌اند و کمتر به آن‌ها توجه شده است. منظر شهری به دلیل نقش آن در بروز رفتارهای اجتماعی در محیط دارای اهمیت ویژه‌ای است که با فراهم‌آوردن بستری جهت بروز تعاملات اجتماعی شهروندان، تعامل با محیط و تعامل با سایرین، نتایج قابل‌ملاحظه‌ای از جمله هویت و احساس تعلق خاطر را به همراه دارد. از این رو منظر شهری به عنوان بستر رخدادهای و رفتارهای اجتماعی توان‌های بالقوه‌ای هستند که فرای تأثیر کالبدی‌شان، تأثیر گسترده آن‌ها در بهبود و ارتقاء رفتار و تعاملات اجتماعی شهروندان، کیفیت محیط زندگی و ارتقاء هویت آنان را نمی‌توان نادیده گرفت. هدف اصلی این پژوهش شناسایی تأثیر گذارترین مؤلفه‌های منظر شهری از میان مفاهیمی نظیر حس تعلق خاطر، خاطره‌انگیزی، جذابیت، زیبایی‌وخوانایی، امنیت و آرامش، دسترسی و ارتباط، فعالیت‌وکاربری بر شکل‌گیری تعاملات اجتماعی و ارتقاء هویت شهری در گذر امامزاده زنجیری می‌باشد. جهت گردآوری اطلاعات از روش میدانی و کتابخانه‌ای بهره گرفته شده و ۳۷۰ نفر به‌عنوان حجم نمونه از طریق فرمول کوکران انتخاب و مورد پرسشگری واقع شده‌اند. داده‌های پرسش‌نامه، با استفاده از نرم‌افزار SPSS و روش رگرسیون گام‌به‌گام تحلیل شدند. یافته‌های مطالعه حاضر نشان می‌دهد که مؤلفه‌های دسترسی و ارتباط، فعالیت و کاربری تأثیرگذارترین مؤلفه‌های منظر شهری در شکل‌گیری تعاملات اجتماعی و ارتقاء هویت شهری در گذر امامزاده زنجیری بوده است.

واژگان کلیدی: هویت شهری، منظر شهری، تعاملات اجتماعی، گذر امامزاده زنجیری

نحوه استناد به مقاله:

قاسمی، میترا، عبدالله‌زاده فرد، علیرضا، شکور، علی. (۱۳۹۷). ارتقاء هویت شهری از طریق تغییر در منظر شهری با رویکرد افزایش تعاملات اجتماعی (مطالعه موردی: گذر امامزاده زنجیری شیراز). *مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی*، ۱۳(۳)، ۵۵۹-۵۷۵.
http://jshsp.iaurasht.ac.ir/article_545174.html

مقدمه

شهر و مکان جایی است که ما به آن تعلق داریم و تنها با حضور انسان با معنا می‌شود و انسان نیز تنها با داشتن مکان با معنا خواهد شد. در این میان، حلقه اتصالی وجود دارد که به آن هویت گویند (Rezazadeh & Heidari & Samieyousefi, 2010: 32). عدم احساس تعلق فرد به جامعه، نتیجه مستقیم نداشتن هویت در جوامع به اصطلاح جهانی است، حلقه مفقوده زندگی امروزی که موجب بسیاری مشکلات اجتماعی و شهری شده شاید همین عدم هویت و شناسنامه جوامع است (Zarghami & Aminian, 2012: 50). انسان‌ها در سراسریمگی شهرهای امروز، به دنبال عرصه‌هایی با هویت ویژه هستند تا علاوه بر تأمین آسایش و تعامل با هم‌نوعان، در بستر پویایی اجتماعی به کمال متعالی خود نائل شوند. رشد فزاینده ابعاد شهرنشینی و شکل‌گیری مقیاس جدیدی از رشد شهری طی دهه‌های اخیر موجب شده‌است که شهر و شهرسازی معاصر با چالش‌های تازه‌ای چون افزایش ناپهتجاری‌های اجتماعی، کم‌رنگ‌شدن هویت و حس تعلق اجتماعی و در مجموع کاهش کیفیت زندگی مواجه شوند (Ghanbaran & Jafari, 2014: 58).

رابطه هویت را خصوصیتی که موجبات قابلیت تمیز و تشخیص عنصری را از عناصر دیگر فراهم می‌آورد و عناصر شهری را از یکدیگر متمایز می‌سازد تعریف می‌کند (Goodarzisoroush & Goodarzisoroush, 2013: 102). هویت هر دوره را ویژگی‌ها و امتیازات آن دوره نسبت به دوره پیش مشخص می‌سازد. وقتی سخن از هویت شهر می‌رود، آنچه قابل تأمل است وجوه اشتراک و تمایز شهرها با هم است (Nasr, 2014: 14). هویت پدیده‌ها در نظام‌های مختلف فکری با محک‌های متفاوتی سنجیده می‌شود؛ در جامعه‌ای با معیارهای پایدار ارزشی، همچون جامعه سنتی-مکتبی، محک‌های متعین و در جامعه‌ای با معیارهای ارزشی ناپایدار، هم‌چون جامعه مدرن - مدنی محک‌های نامتعین ملاک ارزیابی هویت قرار می‌گیرد (Goodarzisoroush & Goodarzisoroush, 2013: 102). مایکل‌هاوف اظهار می‌کند هویت در مرکز شهر مبتنی بر پیوستگی ساخت محیط‌شهر است. جدولی از شکل ساختمان، مکان‌های شهری، میدان‌ها، پارک‌ها، خیابان‌ها، و راه‌هایی که پیوند داده شده‌اند، چهارچوب سازمان‌دهنده هستند (Dougherty, 2006). هویت هر فضا از نظر الکساندر، حاصل رویدادهایی است که در آن اتفاق می‌افتد. این هویت، هویتی ویژه و کالبدی دقیق و ظریف است که هرگاه بنا یا شهری زنده می‌شود باید بوجود آید. این هویت تجسم کالبدی کیفیت بی‌نام در بناهاست (Alexander, 2006). مؤلفه‌های هویت مکان به صورت عوامل کالبدی، احساسات و معانی و فعالیت‌ها می‌باشند (Steele, 1981). رلف معنای مکان را در تصویرهای ذهنی و خاطره‌های مردم مؤثرترین عامل در هویت مکان می‌داند (Habibi, 2008: 43). او معتقد است که یک مکان در صورتی فراتر از یک فضا است که واجد سه خصوصیت محدوده کالبدی، فعالیت و معنا باشد (Relph, 2010). از نظر شولتز نیز حس مکان در مکان‌هایی یافت می‌شود که دارای شخصیت مشخص و متمایز (دارای هویت مکان) هستند (Kashi & Bonyadi, 2013, 45). هیلر و هسنون نحوه چیدمان فضا را در ساخت هویت شهر مؤثر می‌دانند (Khatibi, 2013: 65).

بافت کالبدی و ساختار مکانی-کالبدی شهر از ابعاد مهم هویتی شهر است. زیرا شکل‌گیری بافت کالبدی شهر متأثر از اندیشه‌ها، باورها، فعالیت‌ها و سطح فرهنگ جامعه است. در واقع کالبد شهر امکان بازشناسی هویت شهری را به صورت بصری فراهم می‌کند و به همین دلیل از میان سایر ابعاد هویتی اهمیت بیشتری دارد (Changizi & Ahmadian, 2013: 55). شهر به عنوان مهم‌ترین و کامل‌ترین شکل از اشکال اسکان بشری (Appleyard, 1979) در نگاه اول با منظر خود در معرض دید و قضاوت ناظرین قرار می‌گیرد (Maroofi & Ansari, 2014: 40). منظرشهر در آغاز امری عینی است که به واسطه کیفیت ظهور عوامل فیزیکی شهر موجودیت می‌یابد و به نسبت گذشت زمان و تکرار شدن، به عنصر مشترک پیونددهنده افراد جامعه بدل می‌گردد (Atashinbar, 2010: 55). منظرشهری پدیده‌ای است عینی-ذهنی، نه خاطرات صرف (غیر محسوس-ذهنی) و نه کالبد صرف (محسوس)، بلکه از تعامل این دو در شهر حاصل می‌شود (Khakzand & Teimurigardeh, 2015: 58). پارکینسن محیط را حاصل برقراری تعامل میان افراد و مکان کالبدی می‌داند (Parkinson, 2001: 77). گوردون کالن در کتاب "خلاصه منظرشهری" روش‌های منظر را ارائه و آن‌ها را هویت‌ساز می‌داند. کارل کروف در مقاله "بافت شهری و ویژگی‌های شهر" ریخت‌شناسی شهر را مطرح می‌کند. از نظر او ریخت‌شناسی، عامل تشخیص یک شهر از شهر دیگر است و همین عامل، تشخیص و هویت شهر را نشان می‌دهد (Khatibi, 2013: 65).

در طراحی و تجهیز فضاهای شهری باید چگونگی کارکرد اجتماعی نیازهای روان شناختی مردم، علایق و سلیق آن‌ها در نظر گرفته شود. از آنجا که محیط، شکل‌دهنده و محدود کننده رفتارهاست، برنامه‌ریزی مناسب به منظور اطمینان یافتن از حداکثر رضایت مندی، کارایی، هویت‌بخشی فضا و ایجاد حس مکان در شهروندان ضرورت دارد (Sayyafzadeh & Mirehiy & Nodehfarahani, 2013 : 30). آشفنگی در منظر شهری موجب ناهنجاری‌های اجتماعی، فرهنگی، حقوقی، قانونی، اخلاقی و روانی می‌شود (Scheer & Preiser, 1994). از طرفی باید به غنی‌سازی دیداری محیط و ایجاد تمایز آن مکان و سایر مکان‌ها پرداخت و نیز با بکارگیری تمهیداتی، موجبات حضور بیشتر افراد را در محیط‌های عمومی فراهم کرد (Zarghami & Aminian, 2012: 35). در نتیجه سرزندگی و نشاط ناشی از حضور شهروندان در رشد اجتماعی و فرهنگی جامعه مؤثر خواهد بود. بنابراین منظر شهری می‌تواند به‌عنوان عامل مهمی در حیات اجتماعی انسان‌ها بررسی شود (Sayyafzadeh & Mirehiy & Nodehfarahani, 2013 :30).

در شهرهای کشور ما به‌خصوص در کلان‌شهرهایی نظیر شیراز- باید منظر شهری و طراحی آن‌ها به‌گونه‌ای پیش‌بینی شود که بتوان از طریق فراهم آوردن مؤلفه‌های حس تعلق خاطر، خاطره‌انگیزی، جذابیت، زیبایی و خوانایی، امنیت و آرامش، دسترسی و ارتباط، فعالیت و کاربری موجب ایجاد تعاملات اجتماعی و ارتقاء هویت شهری شوند. لذا در این راستا هدف تحقیق حاضر بررسی تأثیر مؤلفه‌های ذکر شده بر شکل‌گیری تعاملات اجتماعی و ارتقاء هویت شهری در گذر امامزاده زنجیری می‌باشد. سعی داریم با طرح سؤالاتی نظیر: مؤلفه‌های تأثیرگذار منظر شهری بر ارتقاء هویت شهری با رویکرد افزایش تعاملات اجتماعی کدامند؟ آیا بین مؤلفه‌های منظر شهری و هویت شهری رابطه معناداری وجود دارد؟ و آیا حس تعلق و خاطره‌انگیزی مؤثرترین مؤلفه‌های منظر شهری در شکل‌گیری تعاملات اجتماعی و ارتقاء هویت شهری است؟ منظر شهری را بازشناخته و گامی در جهت داشتن فضاهای شهری جذاب‌تر که مورد استقبال عموم واقع شوند، برداریم. در ارتباط با مبحث این تحقیق تاکنون هیچ مطالعه‌ای بر روی ارتقاء هویت شهری از طریق تغییر در منظر شهری با رویکرد افزایش تعاملات اجتماعی در گذر امامزاده زنجیری شیراز انجام نشده است. اما به‌صورت مستقل در مورد برخی از متغیرها، تحقیقاتی نگاشته شده که می‌توان به مباحثی پیرامون هویت شهری، منظر شهری، تعاملات اجتماعی، اشاره نمود:

در خصوص هویت خطیبی در سال ۱۳۹۲ در پژوهشی با عنوان "تأثیر متقابل الگوهای رفتاری در احیای هویت محیط شهر (مطالعه موردی محدوده ورودی سندیج)" دریافت که از اصول قابل توجه در مداخلات طراحی‌شده شهری در احیای هویت شهرها و محیط‌های شهری که منجر به حضور افراد و برقراری تعاملات اجتماعی می‌شود می‌توان به رویدادهای انسانی، رویدادهای تاریخی محیط، تعادل تصویر عینی و ذهنی افراد بهره‌بردار، محوریت افراد بهره‌بردار، پاسخ به نیازهای افراد در محیط‌های شهری و ارتباط منطقی محیط و رفتار اشاره کرد (Khatibi, 2013: 69). در خصوص هویت و منظر شهری سیاف زاده و همکاران در سال ۱۳۹۱ در تحقیقی با عنوان "نقش کیفیت منظر شهری در ایجاد حیات اجتماعی و هویت مکانی شهروندان (مطالعه موردی: بزرگراه نواب)" دریافتند که بین دو متغیر هویت مکانی و کیفیت منظر شهری ارتباط معناداری وجود دارد. اگر از لحاظ زیبایی بصری طراحی مناسب منظر شهری صورت گیرد، امکان ایجاد خاطرات جمعی، تعامل اجتماعی و سرزندگی را برای شهروندان فراهم خواهد ساخت (Sayyafzadeh & Mirehiy & Nodehfarahani, 2013: 38). در خصوص تعاملات اجتماعی قبران و جعفری در سال ۱۳۹۳ در پژوهشی با عنوان "بررسی عوامل مؤثر بر ارتقاء تعاملات اجتماعی در میان ساکنان محله مسکونی (نمونه موردی: محله درکه-تهران)"، دریافتند که عوامل مؤثر بر شکل‌گیری تعاملات اجتماعی عبارتند از: ابعاد شکلی و زیبایی بصری فضا، قلمرو، ازدحام، خلوت، حس تعلق، امنیت اجتماعی-محیطی، حس مکان، اجتماع‌پذیری فضا، اعتماد اجتماعی، مشارکتی بودن فضا، مراسم مذهبی، طبقه اجتماعی و پایگاه اقتصادی، وجود انواع فضاهای عمومی و پاتوق در محله، فاصله دسترسی، نوع و میزان مراجعه ساکنین (Ghanbaran & Jafari, 2014: 61). در خصوص منظر شهری وحدت و همکاران در سال ۱۳۹۴ در پژوهشی با عنوان "تبیین ابعاد مؤثر بر منظر خیابان در جهت ارتقای خوانش منظر فضاهای شهری (مطالعه موردی خیابان‌های بافت مرکزی شهر همدان)" دریافتند که توجه به ابعاد معنایی و ادراکی، ارزش‌های کالبدی و زیبایی‌شناختی فضاهای شهری و در نظر گرفتن عواملی همچون تجربه، خاطره، فرهنگ و زندگی روزمره افراد در طراحی و ساماندهی منظر فضاهای شهری عامل حضورپذیری اقشار مختلف اجتماعی، برقراری ارتباط، احساس تعلق و دلبستگی به مکان، خوانش مؤثر محیط و سرزندگی در استفاده‌کنندگان خواهد شد (Vahdat & Sajjadzadeh & Karimimoshaver, 2015:31-32). "جیمز ام. مایو" در سال ۲۰۰۹ در مقاله

"منظر موقت" معتقد است که مناظر موقت اگر چه دارای زندگی کوتاهی هستند، اصول پایداری دارند که وابسته به فعالیت‌های اجتماعی یا خاطره‌ها می‌باشند. این پژوهش به بیان تعاریف واژه‌های منظر موقت، منظر دائمی و چشم‌انداز و منظر پرداخته و یک طبقه‌بندی مفهومی را برای منظر موقت ارائه داده و به تبیین اهمیت نقش طراحی و برنامه‌ریزی در منظر موقت و لزوم توجه معماران و طراحان به این مبحث پرداخته است (Mayo, 2009).

در بخش مبانی نظری، هویت نتیجه فرایند این‌همانی است. همانطور که از اصطلاح تشخیص هویت برمی‌آید (Rocque & Posick & Paternoster, 2016: 48) - منظور فرآیند مقایسه بین عینیتی موجود (ابژه) با اطلاعات داده‌هایی از آن، در یک حافظه است (مانند مقایسه اثر انگشت سارق در محل جرم با اطلاعاتی که از همان انگشتان در بایگانی پلیس وجود دارد) (Pakzad, 1996: 101). هویت در واقع نوعی ارزش‌گذاری یا تعیین کیفیت است که ارتباط کامل با اندوخته‌های ذهنی فرد از تجربیات مستقیم، تا فرهنگ و سنت او دارد (Behzadfar, 2007/2013). تئوری هویت حاکی از آن است که کارهایی که مردم معمولاً انجام می‌دهند همان چیزهایی است که به آن فکر می‌کنند. در مجموع پیش‌بینی دقیق رفتار واقعی، روشن و واضح نیست (در واقع هیچ چیز نمی‌تواند رفتار واقعی انسان را پیش‌بینی کند) (Rocque & Posick & Paternoster, 2016). هویت به معنای احساس تعلق و این‌همانی با محیط و معیارهایی چون حس تعلق و وابستگی، احساس امنیت، خاطره‌انگیزی نیز تعریف می‌شود (Atayie & Pourmohammadi, 2016: 232). روانشناسی اجتماعی تأثیرات روابط متقابل انسان‌ها و محیط یا در اصطلاح هویت، رابطه بین خود و دیگری را بررسی می‌کند. به عبارت دیگر هویت را مانند کیفیت و ارتباط هر چیزی با داشته‌هایش یا ارتباط هر چیزی با خودش بیان می‌کند (CHeshmehzangi, 2015). در تعریف هویت اجتماعی ریچارد جنکر معتقد است که هویت اجتماعی درک ما از این مطلب است که چه کسی هستیم و دیگران کیستند و از آن طرف درک دیگران از خودشان و افراد دیگر از جمله خود ما چیست (Jenkins, 2002). افراد انسانی را مشخصاتی است که به واسطه آنها، هر یک از دیگری متمایزند و تا آخر عمر شخصیت در آنها باقی است و به آن هویت می‌گویند (Nasr & Majedi, 2013: 270).

هویت شهری، هویت جمعی است که در کالبد، محتوا و معنی شهر تجلی می‌یابد و بواسطه تداعی خاطرات جمعی، حس تعلق خاطر به مکان را برمی‌انگیزد و شهرنشینان را به سوی شهروند شدن هدایت می‌کند (Javadi & Boudagh & Makani, 2016: 152). هویت شهر زمانی معنادار خواهد بود که تبلور عینی در فیزیک شهرداری داشته و در واقع کالبد بیرونی و فیزیک شهرداری از هویت شهری باشد (Noofel & Kolbadi & Pourjafar, 2010: 58). هویت شهر برآیند همه نیروهایی است که برآند تا شهر را به عرصه کالبدی-اجتماعی منسجم و خانه‌ای برای زندگی مشترک خانواده و شهر مبدل سازند (Nikpour, 2015: 13). هویت شهر با انطباق محیط کالبدی و اجتماعی (به عنوان متغیرهای مستقل) از طریق تشخیص همگرایی آنها در محیط فرهنگی یا نمادین (به عنوان متغیر وابسته) قابل تشخیص و بیان است (Changizi & Ahmadian, 2013: 55). هویت شهر مقوله‌ای کالبدی و ناشی از شکل کلی و فرم شهر است، آنچه هویت شهر را پدید می‌آورد هماهنگی اجزا و عناصر شهری است که کلتی هماهنگ پدید می‌آورند. هویت شهری چیزی جز خاطره جمعی افراد ساکن یک شهر نیست و شهر بدون خاطره، فاقد هویت است، هویت شهر به تنهایی شامل هیچ یک از موارد یاد شده نمی‌باشد، بلکه همه‌ی آنها با هم در سنتزی تام و تمام است؛ کلتی با ابعاد گوناگون و مفهومی با سلسله مراتب متعدد، درهم‌تنیده و پیچیده است (Rezazadeh & Heidari & Samieyousefi, 2010: 43).

منظرگونه‌ای دیگر از مکان است که محصول تعامل انسان و محیط در فضاهای بیرونی می‌باشد (Mansouri, 2010: 31). واژه منظر در کتاب "شهر هم‌چون چشم‌انداز (منظر)" از سه جنبه قابل بررسی است: با توجه به تاریخ علم صرف و نحو، معقولانه است که واژه چشم‌انداز (منظر) به معنای "دید خاصی از جهان" به کار برده شود. از جنبه کالبدی، چشم‌انداز (منظر) را موقعیت جغرافیایی اشخاص تعریف می‌کنند. از جنبه روان‌شناسی، چشم‌انداز (منظر) را ساختارهای ذهنی، که از طریق آنها اطلاعات حسی تفسیر می‌شود، تعریف می‌کنند. منظر آن قسمت از محیط است که ما بواسطه ادراکاتمان آن را درک می‌کنیم. منظر تأثیر زیادی بر کیفیت زندگی دارد و نباید آن را به اقتصاد یا تصمیمات صرفاً حرفه‌ای واگذار کرد؛ زیرا بین الگو و فرایندهای سازنده زمین، ادراک ما از آن‌ها و پیوند دائمی با زیبایی، ارتباط مستقیمی وجود دارد که جنبه‌های فیزیکی زمین را به جنبه‌های ادراکی منظر تبدیل می‌کند (Atashinbar, 2010: 48). منظر شهری جنبه عینی یا قابل ادراک محیط است، آن بخش از محیط یا فرم شهر که بر روی کنش و واکنش شخص و نتایج و اعمال وی مؤثر است. در منظر شهری، بخشی از اطلاعات محیط بالقوه به کیفیتی مستقیماً

محسوس (یا اطلاعات بالفعل) تبدیل می‌شود (Sayyafzadeh & Mirehiy & Nodehfarahani, 2013: 31). منظر شهر سطح تماس انسان با پدیده شهر و ابزاری است که به وسیله آن می‌توان شهر را به مثابه یک متن قرائت کرد و این توانایی را دارد که فصول پی در پی تاریخ یک جامعه شهری را به نمایش بگذارد، منظر شهر یک پیام‌رسان و راوی است (Maroofi & Ansari, 2014: 40). عناصر منظر شهری از دید اندیشمندان و پژوهشگران حوزه شهرسازی در جدول (۱) ارائه شده است.

جدول ۱. تعاریف منظر شهری از دیدگاه اندیشمندان و پژوهشگران

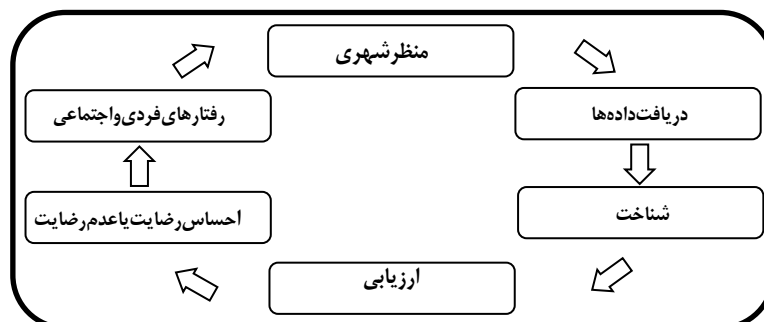
منبع	توضیحات	عناصر منظر شهری	اندیشمندان و پژوهشگران
(Azizi, Motevaseli, 2012: 94)	-	عوامل اداری، فیزیکی، عملکردی	کوبین لینچ
(Karimi Moshaver, Mansouri, Adibi, 2010: 89)	-	بصری- عملکردی و رفتاری	بنتلی و همکاران
(Azizi, Motevaseli, 2012: 94)	بر توازن بین عناصر شهر و منظر شهری تأکید داشته و از آن به عنوان هنر تناسب نام برد.	ساختمان‌ها، درختان، طبیعت، ترافیک، علائم تبلیغاتی و ...	گوردون گالن
(Azizi, Motevaseli, 2012: 94)	-	عوامل کالبدی، غیر کالبدی، فعالیت‌های انسانی	بهزادفر
(Azizi, Motevaseli, 2012: 94)	منظر شهری، فهم شهروندان از شهر است که به واسطه ادراک نمادهای آن (ابعاد کالبد شهر) و تداعی معانی مرتبط با آنها ابعاد ذهنی و خاطره‌ای صورت می‌گیرد.	عوامل زیبایی شناختی- فرهنگی، هویتی- عملکردی	منصوری
(Maroofi, Ansari, 2014: 41)	منظر شهر توصیفی است از واقعیت موجود کالبد یک شهر	پایداری، هویت، زیبایی، وحدت	محمودی
(Golkar, 2008: 99)	منظر شهری قادر است فصول پی‌درپی تاریخ یک جامعه شهری را به نمایش بگذارد.	ابزاری برای قرائت شهر	گلکار
(Mansouri, 2010: 33)	هر آنچه ادراک ما از شهر را می‌سازد، عنصر منظر شهر است: کوه، رودخانه، درخت و ...	عناصر طبیعی و مصنوع محیط	لواسانی

انسان‌ها موجودات اجتماعی هستند و تعاملات آن‌ها اجتناب‌ناپذیر و بخشی از زندگی است. تعاملات اجتماعی بیشتر در محیط‌های اجتماعی رخ داده و به صورت غیر کلامی یا فیزیکی تعریف می‌شود. تعاملات اجتماعی، مشاهده‌کننده را در مورد رویدادهای اجتماعی در حال انجام مطلع می‌کند (de la Rosa et al, 2014). تعامل اجتماعی به معنای ایجاد خاطره بین دو نفر یا بیشتر است که منجر به واکنشی میان آن‌ها شود و این نوع واکنش برای هر دو طرف شناخته شده است. بنابراین روابط بدون معنا در زمره این تعریف قرار نمی‌گیرند. تعامل اجتماعی و برقراری ارتباط می‌تواند یک موضوع فیزیکی، یک نگاه، یک مکالمه و ارتباط بین افراد باشد (Behzadfar & Tahmasebi, 2013: 18). بعد اجتماعی فضاهای عمومی مبتنی بر مثلثی از "انسان، فضا و حیات جمعی" می‌باشد که پاسخگویی به ابعاد مذکور مستلزم توجه به موارد زیر است:

- شناخت نیازهای انسان در رابطه با فضا و شناخت گروه‌های مختلف استفاده‌کننده
- شناخت ابعاد کالبدی فضای عمومی و قابلیت‌های آن در رابطه با بعد اجتماع‌پذیری فضا
- شناخت ابعاد مؤثر در حیات جمعی در نمونه‌های موجود و تأمین مابه‌ازای کالبدی و فرصت‌های لازم جهت بروز فعالیت‌های اجتماعی (Ataie & Pourmohammadi, 2016: 240).

ترابی ویژگی‌های کالبدی فضای باز عمومی در افزایش تعاملات و رفتار اجتماعی، را سه عامل جذابیت و زیبایی، امنیت و آرامش و دسترسی و سلسله مراتب دانسته است (Torabi, 2012). رابطه متقابل اجتماعی برای پاسخ به نیازهای انسان به پیوندجویی و احساس تعلق به مکان یک ضرورت محسوب می‌شوند. فعالیت‌هایی چون تعامل با بوجود آوردن زمینه‌های اجتماعی شدن و اجتماع‌پذیری، به رشد فردی انسان کمک می‌کند (Naeemi Nazmabad & Farajpoor & Amirshaghghi, 2015: 140). تأمین نیاز انسان به دوست داشتن و در کنار جمع بودن مستلزم وجود یک قرارگاه کالبدی است و فضاهای عمومی شهری بیشترین ظرفیت را در این رابطه دارند. جو آرام، وجود عوامل طبیعی، حریم فضا و کنترل وسایل نقلیه از آنجا که تأمین‌کننده نیاز انسان با استراحت داشتن می‌باشند، مؤثرند (Ghanbaran & jafari, 2014: 60). عوامل مؤثر بر بروز تعاملات اجتماعی: تعاملات اجتماعی با حضور اشیا مختلف در فضا می‌تواند رخ دهد که عبارتند از :

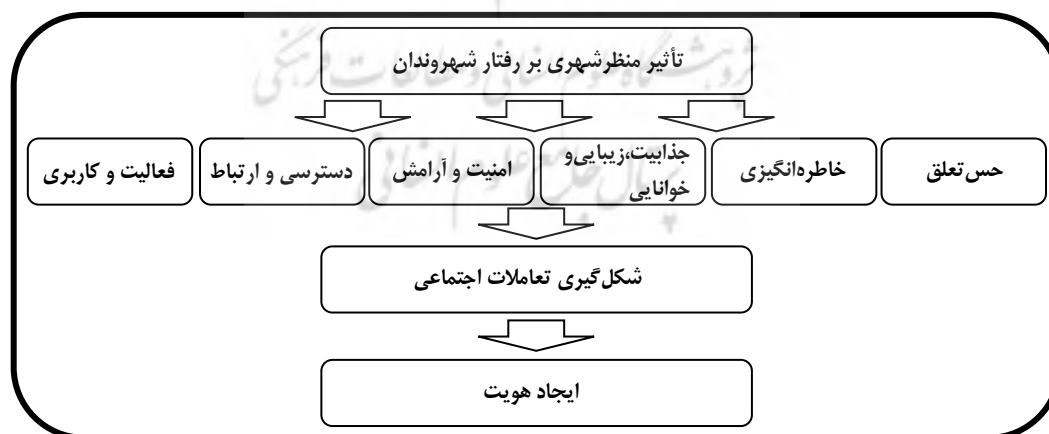
۱. اجتماع پذیری: یکی از مهم‌ترین ابعاد و ویژگی‌های عمومی ایجاد فرصت‌های لازم جهت تعاملات اجتماعی می‌باشد. هنگامی که مردم با سایر افراد جامعه تعامل می‌کنند، رابطه قوی‌تری با مکان و جامعه خود احساس می‌نمایند (Shojaee & partovi, 2015: 98).
  ۲. فعالیت و کاربری: رویدادهای اجتماعی، نوع فعالیت‌ها و کاربری موجود درون فضا و توان آن‌ها در جذب افراد و گروه‌های مختلف، مهم‌ترین عامل در پویایی فضاهای عمومی و فعال بودن آن در ساعات و فصول مختلف است و شاخص ارزیابی این بعد، میزان و دفعات مراجعه افراد به فضا و مشارکت در فعالیت‌های مختلف است.
  ۳. دسترسی و ارتباط: این ویژگی می‌تواند در امنیت و عملکرد مثبت فضا مؤثر باشد. امکان دسترسی، تداوم حرکت و حضور گروه‌های اجتماعی ویژه در نقاط مختلف فضا، از جمله شاخص‌های تعیین‌کننده می‌باشد.
  ۴. تصویر ذهنی و آسایش: تصویرذهنی با چگونگی سامان‌دهی کالبدی فضا و دریافت آسایش ذهنی از فضا، در ارتباط است. تشخص و خوشایندی بصری فضا در جذب مردم مؤثرند که سبب می‌گردد مردم آن را جهت توقف، قدم‌زدن و تجربه‌حیات جمعی انتخاب نمایند (Naeemi Nazmabad & Farajpoor & Amirshaghghi, 2015: 139).
- با نگاهی گذرا به سیمای شهرها، شاهد هستیم که عناصر مختلف تشکیل‌دهنده منظرشهر از طرح و نظم خاص پیروی نمی‌کنند. بی‌توجهی به تاریخ و فرهنگ شهر و همچنین برخوردارن‌بودن شهر از یک منظرشهری خوب، باعث عدم جذابیت، کشش و احساس تعلق شهروندان به شهر می‌شود و نمود مستقیم در زندگی آنان دارد. شهر صرفاً به فضایی برای پاسخگویی به نیازهای اولیه بشر تبدیل می‌گردد. طراحی هدفمند فضاهای شهری و منظرشهر باعث افزایش تعاملات اجتماعی شده و همچنین می‌تواند حس تعلق به شهر را در شهروندان تقویت و موجب ارتقای هویت‌شهر شود (Zarghami & Aminian, 2012: 52). لینچ معتقد است معنی و هویت هر سکونتگاه علاوه بر اینکه به شکل فضایی (کالبدی) و کیفیت فضای شهری وابسته است در عین حال با فرهنگ، منش، موقعیت و تجربه مشاهده‌گر نیز مرتبط است. از نظر وی عوامل متعددی در معنی‌بخشی (هویت) منظرشهری مؤثر و دخیل هستند. وضوح، شناخت، برقراری ارتباط و پیوند بین عناصر و اجزا با سایر رویدادها و مکان‌ها و آشنایی زیاد موجب ایجاد حس مکان در شهروندان می‌شود. هنگامی که شکل و آشنایی با یکدیگر ادغام می‌گردند نتیجه روانی و احساس آن بسیار قوی خواهد بود (Lynch, 2004). شهرهای برخوردار از منظرشهری مطلوب قادرند با وسعت بخشیدن به تجربه زیباشناختی شهروندان، موجب ارتقاء تصویر ذهنی و تقویت غرورمندی در میان شهروندان گردند (Golkar, 2008: 95). حس خوشایندی که فرد از زندگی در محیط‌شهری دارد به طبع، با جانمایی صحیح کلیه عوامل و فضاها و عناصر کالبدی به‌وجود می‌آید. این عوامل در قالب منظرشهری معنا می‌یابد (Maroofi & Ansari, 2014: 42). تعین و یکپارچگی فضا، ابعاد، تناسبات، انعطاف‌پذیری، فرم، هندسه، مصالح، محوریت، بدنه‌ها، پیوستگی کالبدی و فضایی بر ادراک انسان مؤثرند (Ghanbaran & Jafari, 2014: 60). همانطور که در شکل (۱) مشاهده می‌شود کالبدشهر و شکل‌های ساخته‌شده به دست انسان، ادامه فرایند اندیشیدن وی است. شکل و نظام‌های متفاوت حاصل و چگونگی ترکیب آن‌ها ناشی از فکر انسانی و به‌منظور برآوردن نیازهای اوست. به عبارت دیگر تجربه در محیط، خود تأثیرات حسی را به‌دنبال دارد که محتوایی برای اندیشیدن و مبنایی برای تفکر می‌شود (Maroofi & Ansari, 2014: 40-41). که تفکر و ارزیابی از محیط را به‌همراه دارد در نتیجه این ارزیابی است که مخاطب احساس رضایت یا عدم‌رضایت را تجربه می‌کند. این احساس بر ویژگی‌های اجتماعی و فردی افراد جامعه تأثیرگذار است.

شکل ۱. تأثیر منظر شهری بر رفتارها و ویژگی‌های اجتماعی و فردی افراد جامعه

(Source: Maroofi & Ansari, 2014:41)

حضور شهروندان و مردم در فضاهای شهری از عوامل اصلی ایجاد حیات اجتماعی، سرزندگی و شکل‌گیری احساس تعلق مکانی شهروندان است، بدون وجود آن‌ها فضاها از معانی متصور تهی می‌شوند. حضور شهروندان در سطح شهر در تلقی فضاهای شهری چندان بدیهی فرض می‌شود که اغلب حضور و نقش آن‌ها به‌عنوان یکی از عوامل فضا ساز فراموش می‌شود. فضاهای شهری به سبب حادثه‌ها و رویدادها از سویی و ادغام آن با عناصر کالبدی خود از سوی دیگر خاطره‌انگیز می‌شوند. چنین فضاهایی به سبب خصوصیات کالبدی و رویدادهای جاری در آن هویت بخش می‌شوند و خاطرات جمعی را در اذهان افراد و جامعه ایجاد می‌کنند؛ امری که باعث افزایش حس تعلق به مکان، زمان و هویت یافتن فرد در شهر می‌شود (Sayyafzadeh & Mirehiy & Nodehfarahani, 2013: 31). رابطه انسان و مکان غیرقابل تفکیک و عجین شده باهم می‌باشند. از نظر کانتر مکان نمی‌تواند مستقل و جدای از انسان در نظر گرفته شود (Lang, 2012). رلف ارتباط میان انسان و مکان را با عنوان روح مکان یاد می‌کند (Carmona, 2006) دو عامل کالبد و پیش‌بینی و خلق رویدادهای اجتماعی از عوامل تأثیرگذار در حضور و تعامل اجتماعی افراد می‌باشد که در ارتقاء حس تعلق به مکان نیز مؤثرند (Ataie & Pourmohammadi, 2016: 230). عوامل تأثیرگذار در ارتقاء جنبه‌های کالبدی فضاهای عمومی را یادمان‌ها، پله‌ها، آب‌نماها و سایر عوامل مؤثر در تشویق انسان‌ها به حضور و تعامل می‌داند (Rahimi & Pirbabaei, 2014: 75). لنگ در کتاب آفرینش نظریه معماری می‌گوید که اگر مردم به تماس اجتماعی نیاز داشته باشند، در هر محیطی زمینه آن را فراهم می‌کنند، رابطه متقابل اجتماعی برای پاسخ به نیازهای انسان به پیوندجویی و احساس تعلق به مکان یک ضرورت است که دلیل بر مطلوب بودن تعامل اجتماعی است. لذا هر فرصتی برای دست‌یافتن به چنین منظوری مثبت ارزیابی می‌گردد. دلیل دیگر آن که که فعالیت‌هایی چون تعامل با دیگران و مشاهده فعالیت‌های مردم، با به وجود آوردن زمینه‌های اجتماعی شدن و اجتماع‌پذیری به رشد فردی انسان کمک می‌کنند (Ghanbaran & Jafari, 2014: 60) ادراک صحیح و خوانایی محیط جز اساسی در رضایت عاطفی از زندگی در شهر است. هر منظر شهری که بتواند تصویر واضح و روشنی از خود به جا بگذارد می‌تواند نقش اجتماعی مؤثرتری را ایفا نماید، چرا که به مردم کمک می‌کند تا بدانند در کجا هستند، محیط را بخوانند و به‌نحو مطلوب‌تری فعالیت‌های خود را تنظیم کنند. چنین منظر شهری نمادها، خاطرات جمعی و ارتباطات گروهی را افزایش می‌دهد (Maroofi & Ansari, 2014: 42). منظر شهری مناسب و جذاب می‌تواند احساس تعلق خاطر، خاطره‌انگیزی، جذابیت، زیبایی و خوانایی، امنیت و آرامش، دسترسی و ارتباط، فعالیت و کاربری را تقویت کند که بواسطه آن تعاملات اجتماعی ارتقاء می‌یابد و در نهایت منجر به ایجاد هویت منحصر به فرد در شهروندان خواهد شد. بر این اساس مدل مفهومی مطالعه حاضر به شرح شکل (۲) ارائه می‌گردد.

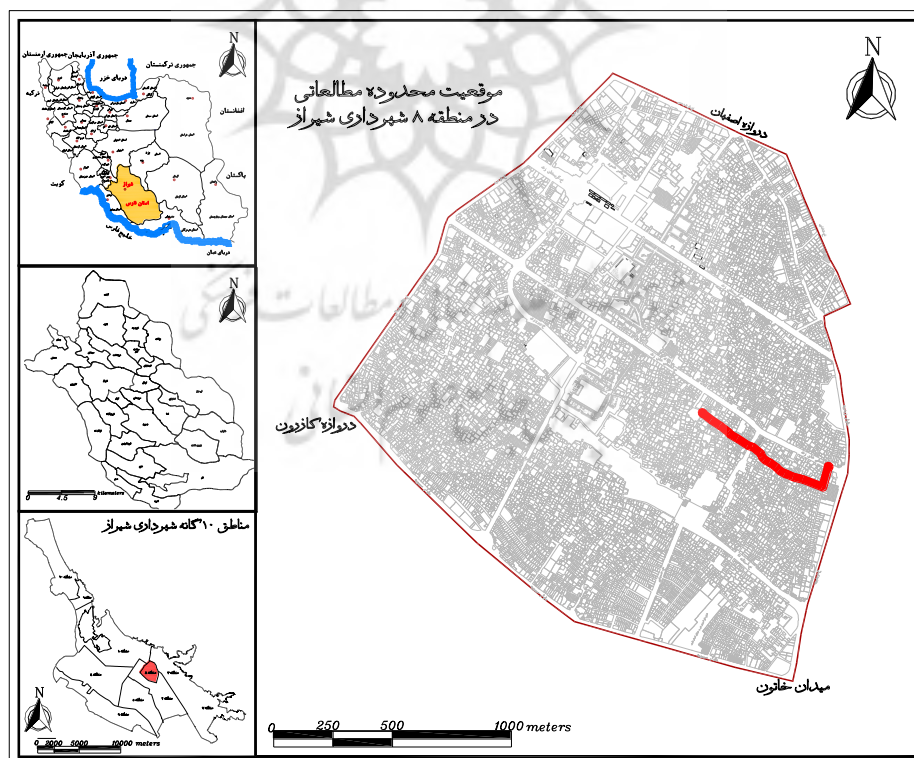
شکل ۲. مدل مفهومی تأثیر منظر شهری بر ارتقاء هویت با رویکرد تعاملات اجتماعی

روش پژوهش

روش تحقیق پژوهش حاضر، توصیفی-تحلیلی می‌باشد. در راستای پاسخگویی به فرضیات تحقیق سه مرحله را در روند دستیابی به هدف که همان "ارتقاء هویت شهری از طریق تغییر در منظر شهری با رویکرد افزایش تعاملات اجتماعی" می‌باشد طی نمودیم. در گام اول در جهت استخراج مؤلفه‌های تأثیرگذار از مطالعات کتابخانه‌ای و اسنادی استفاده شد. در گام بعد پس از استخراج مؤلفه‌ها، پرسش‌نامه‌ی محقق‌ساخت براساس تئوری‌ها و نظریات مورد بررسی آماده و در محدوده هدف توزیع و تکمیل گردید. حجم نمونه براساس فرمول کوکران ۳۷۰ نفر برآورد گردید. داده‌های این مطالعه پس از تکمیل پرسش‌نامه و ورود اطلاعات به نرم‌افزار SPSS، با استفاده از آزمون‌های ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون گام‌به‌گام تحلیل شدند.

قلمرو جغرافیایی پژوهش

گذر امامزاده زنجیری یکی از گذرهای بافت قدیم در منطقه هشت شهرداری شیراز می‌باشد. این گذر از محدوده شمال شرق محله بالاگفت شروع شده و محله اسحاق‌بیگ و بازارمرغ را طی می‌کند در حقیقت شرق محله بالاگفت را به مرکز محله بازارمرغ متصل می‌نماید. امامزاده زنجیری، مسجد و خانه نصیرالملک، خانه زینت‌الملک و موزه نارنجستان قوام از جمله مهمترین بناهای واجد ارزش این گذر می‌باشند (Baznegari Tarhe Tafzili Mantaghe 8, 2010: 140) این گذر به لحاظ برخورداری از کیفیت کالبدی، تنوع و تباین فضایی (به دلیل ارگانیک و تاریخی بودن)، سکانس‌های بصری ویژه (رنگ و ساختمایه بومی و سنتی در جداره‌ها، عناصر خاص مثل ساباط، تزئینات معماری و ...)، توالی منطقی کاربری‌های شاخص و همچنین ارزشمندی و قدمت تاریخی برای ارزیابی تأثیر مؤلفه منظر شهری بر میزان احساس هویت و تعلق ساکنین انتخاب گردیده است. در شکل (۸) موقعیت گذر امامزاده زنجیری در منطقه ۸ شهرداری شیراز به تصویر کشیده شده است.

شکل ۳. موقعیت جغرافیایی محدوده مورد مطالعه

یافته‌ها و بحث

فرضیه‌های مطرح شده در مطالعه حاضر به شرح زیر می‌باشد:

- حس تعلق خاطر، خاطره انگیزی، جذابیت، زیبایی و خوانایی، امنیت و آرامش، دسترسی و ارتباط، فعالیت و کاربری مؤلفه‌های تأثیرگذار منظر شهری بر شکل‌گیری تعاملات اجتماعی و ارتقاء هویت شهری باشند.

- میان مؤلفه‌های منظر شهری و هویت شهری رابطه معناداری وجود دارد و این متغیرها نسبت به کاهش و افزایش یکدیگر واکنش نشان می‌دهند.

- حس تعلق و خاطره انگیزی به‌عنوان مؤلفه‌های منظر شهری نقش پررنگ‌تری بر شکل‌گیری تعاملات اجتماعی و ارتقاء هویت شهری ایفا می‌کند.

برای رد یا اثبات فرضیات تحقیق آزمون‌های آماری متعددی مورد استفاده قرار گرفتند:

فرضیه اول تحقیق مبنی بر این که حس تعلق خاطر، خاطره‌انگیزی، جذابیت، زیبایی و خوانایی، امنیت و آرامش، دسترسی و ارتباط، فعالیت و کاربری مؤلفه‌های تأثیرگذار منظر شهری بر شکل‌گیری تعاملات اجتماعی و ارتقاء هویت شهری می‌باشند با استناد به مطالعات کتابخانه‌ای صورت گرفته و بررسی نظرات استفاده‌کنندگان از گذر امامزاده زنجیری از طریق اطلاعات گردآوری شده از پرسش‌نامه مورد تأیید قرار گرفت.

به منظور سنجش روابط درونی میان مؤلفه‌های مورد بررسی جهت رد یا پذیرش فرضیه دوم پژوهش (سنجش ارتباط میان مؤلفه‌های منظر شهری و هویت شهری) از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. یافته‌های تحلیل فوق در جدول (۲) ارائه شده است.

جدول ۲. نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون

تعداد پرسش‌نامه (n)	هویت		عوامل
	معناداری (sig)	ضریب همبستگی پیرسون (r)	
۳۷۰	۰/۰۰۰	۰/۵۷۹	دسترسی و ارتباط
۳۷۰	۰/۰۰۰	۰/۵۰۴	فعالیت و کاربری
۳۷۰	۰/۰۰۰	۰/۴۴۹	امنیت و آرامش
۳۷۰	۰/۰۰۰	۰/۴۳۴	خاطره‌انگیزی
۳۷۰	۰/۰۰۰	۰/۳۰۱	جذابیت، زیبایی و خوانایی
۳۷۰	۰/۰۰۰	۰/۳۰۰	حس تعلق خاطر

مقادیر ضریب همبستگی پیرسون بین ۱- تا ۱+ در نوسان است که علامت آن نشانگر جهت رابطه (مثبت و منفی) می‌باشد. منفی بودن این ضریب به معنی وجود رابطه عکس میان دو متغیر و مثبت بودن آن نشان دهنده رابطه مستقیم می‌باشد. میزان ضریب نیز نشان دهنده شدت و ضعف رابطه میان دو متغیر می‌باشد. همان‌گونه که در جدول (۲) دیده می‌شود، سطح معناداری بین مؤلفه‌های دسترسی و ارتباط، فعالیت و کاربری، امنیت و آرامش، خاطره‌انگیزی، جذابیت، زیبایی و خوانایی و حس تعلق خاطر به‌عنوان متغیر مستقل با هویت شهری به‌عنوان متغیر وابسته کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد که نشان دهنده وجود رابطه معنی دار بین شاخص‌های مذکور است. ضریب همبستگی بین مؤلفه دسترسی و ارتباط با هویت برابر با ۰/۵۷۹ می‌باشد، این ضریب همبستگی نشان می‌دهد که بین این دو متغیر رابطه همبستگی مثبت وجود دارد، یعنی با بهبود وضعیت دسترسی و ارتباط در گذر امامزاده زنجیری، هویت افزایش می‌یابد. این موضوع در خصوص بقیه متغیرهای مورد بررسی نیز صدق می‌کند با این تفاوت که شدت رابطه میان متغیرهای متفاوت است. بیشترین رابطه مربوط به دسترسی و ارتباط و کمترین رابطه به حس تعلق خاطر برمی‌گردد. نتایج بدست آمده در تحقیق حاضر با مطالب مطرح شده توسط وحدت و همکاران در مقاله تبیین ابعاد مؤثر بر منظر خیابان در جهت ارتقای خوانش منظر فضاهای شهری (مطالعه موردی: خیابان‌های بافت مرکزی شهر همدان) مغایرت دارد.

جهت آزمون فرضیه سوم مبنی بر این که حس تعلق و خاطره‌انگیزی به‌عنوان مؤلفه‌های منظر شهری نقش برجسته‌تری در شکل‌گیری تعاملات اجتماعی و ارتقاء هویت شهری دارند، از آزمون رگرسیون گام به گام استفاده نمودیم. نتایج آزمون رگرسیون بین

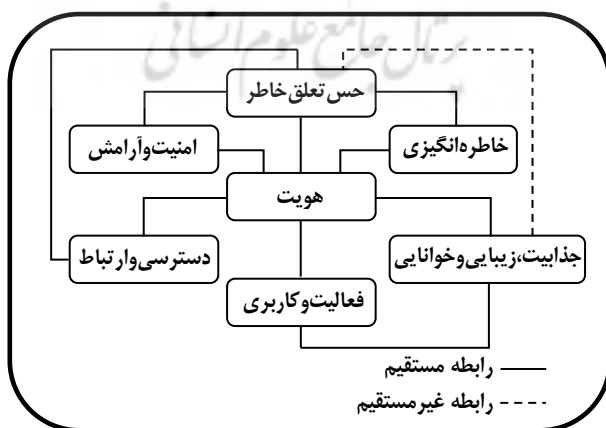
هویت شهری (به عنوان متغیر وابسته) و شاخص‌های منظر شهری (دسترسی و ارتباط، فعالیت و کاربری، امنیت و آرامش، خاطره انگیزی، جذابیت، زیبایی و خوانایی و حس تعلق خاطر) به‌عنوان متغیرهای مستقل در جدول (۳) ارائه شده است.

جدول ۳. نتایج تحلیل رگرسیون گام به گام جهت بررسی میزان تأثیرگذاری ابعاد منظر شهری بر هویت شهری

مراحل	متغیر	F	معنی‌داری سطح	R	R ^۲	ΔR ^۲	β	t محاسبه شده	معنی‌داری سطح
۱	دسترسی و ارتباط	۸۵/۴	۰/۰۰۰	۰/۶۹	۰/۴۸	۰/۴۷	۰/۶۹	۹/۲۴	۰/۰۰۰
۲	دسترسی و ارتباط	۹۴/۸	۰/۰۰۰	۰/۸۲	۰/۶۷	۰/۶۷	۰/۶۱	۱۰/۱۲	۰/۰۰۰
	فعالیت و کاربری						۰/۴۵	۷/۴	۰/۰۰۰
۳	دسترسی و ارتباط	۱۵۶/۸	۰/۰۰۰	۰/۹۲	۰/۸۴	۰/۸۳	۰/۶۱	۱۴/۰۵	۰/۰۰۰
	فعالیت و کاربری						۰/۴۳	۹/۹۱	۰/۰۰۰
	امنیت و آرامش						۰/۴۱	۹/۶۱	۰/۰۰۰
۴	دسترسی و ارتباط	۲۲۷/۴	۰/۰۰۰	۰/۹۵	۰/۹۱	۰/۹۱	۰/۵۵	۱۶/۶۶	۰/۰۰۰
	فعالیت و کاربری						۰/۴۷	۱۴/۴۴	۰/۰۰۰
	امنیت و آرامش						۰/۳۶	۱۱/۰۳	۰/۰۰۰
	خاطره انگیزی						۰/۲۸	۸/۴۹	۰/۰۰۰
۵	دسترسی و ارتباط	۵۰۵/۲	۰/۰۰۰	۰/۹۸	۰/۹۷	۰/۹۶	۰/۵۶	۲۷/۷۸	۰/۰۰۰
	فعالیت و کاربری						۰/۳۶	۱۶/۲	۰/۰۰۰
	امنیت و آرامش						۰/۳۴	۱۶/۸۴	۰/۰۰۰
	خاطره انگیزی						۰/۳۵	۱۶/۴۷	۰/۰۰۰
	جذابیت، زیبایی و خوانایی						۰/۲۷	۱۲/۱	۰/۰۰۰
۶	دسترسی و ارتباط	.	۰/۰۰۰	۱	۱	۱	۰/۴۹	.	۰/۰۰۰
	فعالیت و کاربری						۰/۳۱	.	۰/۰۰۰
	امنیت و آرامش						۰/۳۱	.	۰/۰۰۰
	خاطره انگیزی						۰/۳۲	.	۰/۰۰۰
	جذابیت، زیبایی و خوانایی						۰/۲۵	.	۰/۰۰۰
	حس تعلق خاطر						۰/۲۱	.	۰/۰۰۰

یافته‌ها در سطح ۹۹ درصد اطمینان معنادار می‌باشند.

با استفاده از آماره t ارائه شده در این آزمون مشخص می‌شود کدامیک از مؤلفه‌ها بر ارتقاء هویت شهری تأثیر گذارتر و کدامیک تأثیر کمتری دارد. همان‌طور که در جدول فوق دیده می‌شود، تمامی مؤلفه‌های منظر شهری در شکل‌گیری تعاملات اجتماعی و ارتقا هویت شهری مؤثر هستند، اما میزان تأثیر آنها متفاوت بوده است. به‌طوری‌که سهم تأثیر مؤلفه دسترسی و ارتباط ۴۷ درصد، فعالیت و کاربری ۲۰ درصد، امنیت و آرامش ۱۶ درصد، خاطره انگیزی ۸ درصد، جذابیت، زیبایی و خوانایی ۵ درصد، حس تعلق خاطر ۴ درصد محاسبه شده است. بدین‌گونه مؤلفه دسترسی و ارتباط بر روی هویت شهری بیشترین تأثیر و حس تعلق خاطر کمترین تأثیر را داشته است. براساس نتایج آزمون رگرسیون گام به گام انجام شده ساختار ارتباط بین مؤلفه‌ها بدین شرح می‌باشد:

شکل ۴. ساختار ارتباط بین مؤلفه‌های عناصر منظر شهری و هویت

با استناد به نتایج به دست آمده از آزمون رگرسیون گام به گام، دو مؤلفه دسترسی و ارتباط و فعالیت و کاربری نقش برجسته و پررنگ‌تری را در شکل‌گیری تعاملات اجتماعی و ارتقاء هویت شهری دارند. مثبت بودن ضریب تأثیر رگرسیونی Beta در شاخص‌های فوق‌الذکر نشان دهنده رابطه مستقیم شاخص‌ها با هویت شهری است به این معنی که، بهبود این شاخص‌ها می‌تواند سبب بهبود هویت شهری در گذر امامزاده زنجیری شیراز گردد.

نتیجه‌گیری

کالبد مطلوب و با هویت مکانی است که تا حدی با شخص، فرهنگ و رفتارهای او تناسب داشته باشد و ابزاری برای برقراری پیوند بین فرد و جامعه‌اش، گذشته و تاریخش، حیات شهری، زمان، محیط و طبیعت پیرامونش گردد. هویت مطلوب شهری حاصل عوامل متعدد و مؤلفه‌های مختلفی است. مؤلفه‌های زیست‌محیطی، تاریخی-مذهبی، اجتماعی-فرهنگی، عملکردی، عوامل کالبدی و نهایتاً روان‌شناختی و ادراکی مجموعه عوامل و مؤلفه‌هایی هستند که استخراج مفاهیم هر یک و پیش‌بینی تعاملات آن‌ها با یکدیگر می‌تواند در تبیین هویت مطلوب شهری تأثیر عمده داشته باشد. منظر شهری به‌عنوان یکی از عوامل تأثیرگذار بر شرایط اجتماعی جامعه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. ابزاری که می‌توان با برنامه‌ریزی و طراحی مطلوب و بهینه آن بر روی رفتار و زندگی شهروندان تأثیر مثبت گذارد و زمینه را برای حضور بیشتر شهروندان و افزایش تعاملات اجتماعی آن‌ها با سایرین و محیط فراهم نماید. در مقاله حاضر به بررسی مؤلفه‌های منظر شهری تأثیرگذار بر هویت شهری در گذر امامزاده زنجیری شیراز پرداختیم. براساس نتایج به دست آمده از تحقیق، فرضیه‌های مورد بررسی قرار گرفتند.

جهت بررسی فرضیه اول، با استناد به مطالعات کتابخانه‌ای و بررسی نظرات استفاده‌کنندگان از گذر امامزاده زنجیری و مؤلفه‌های منظر شهری قابل توجه و تأثیرگذار در ارتقاء هویت شهرها و محیط‌های شهری که منجر به حضور پررنگ‌تر افراد در محیط و برقراری تعاملات اجتماعی در آن می‌شود حس تعلق، خاطره‌انگیزی، جذابیت و زیبایی و خوانایی، امنیت و آرامش، دسترسی و ارتباط، فعالیت و کاربری می‌باشند.

در خصوص فرضیه دوم، با توجه به نتایج حاصل از ضریب همبستگی پیرسون به بررسی رابطه میان متغیرهای مستقل با متغیر وابسته هویت شهری پرداختیم. ضریب همبستگی بین شاخص دسترسی و ارتباط و هویت شهری برابر با ۰/۵۷۹ و سطح معناداری برابر ۰/۰۰۰ می‌باشد. که نشان از همبستگی مثبت بین این دو متغیر دارد. با افزایش دسترسی و ارتباط در گذر امامزاده زنجیری قادر به افزایش هویت در این گذر خواهیم بود. ضریب همبستگی بین شاخص فعالیت و کاربری با هویت شهری برابر با ۰/۵۰۴ و سطح معناداری برابر با ۰/۰۰۰ می‌باشد، هر گونه بهبود در وضعیت فعالیت و کاربری‌ها در مجاورت گذر می‌تواند در افزایش هویت شهری گذر موثر واقع شود. ضریب همبستگی بین شاخص امنیت و آرامش با هویت شهری نیز ۰/۴۴۹ و سطح معناداری این رابطه برابر با ۰/۰۰۰ می‌باشد که نشان از تأثیرگذاری این عامل بر ارتقای هویت شهری گذر امامزاده زنجیری دارد. ضریب همبستگی میان خاطره‌انگیزی، جذابیت، زیبایی و خوانایی و حس تعلق خاطر با هویت شهری به ترتیب برابر با ۰/۴۳۴، ۰/۳۰۱ و ۰/۳۰۰ می‌باشد که همگی در سطح ۹۵ درصد اطمینان معنادار هستند. این امر نشان از تأیید شدن فرضیه دوم تحقق دارد.

در خصوص فرضیه سوم، براساس نتایج حاصل از آزمون رگرسیون گام به گام به بررسی رابطه بین شاخص‌های منظر شهری با هویت شهری پرداختیم. سطح معناداری در تمام مولفه‌ها برابر با ۰/۰۰۰ می‌باشد و نشان می‌دهد که مولفه‌های مذکور با هویت شهری رابطه معنادار دارند. ضریب استاندارد Beta در مولفه دسترسی و ارتباط برابر ۰/۴۹، فعالیت و کاربری برابر ۰/۳۱، خاطره‌انگیزی برابر ۰/۳۲، امنیت و آرامش برابر ۰/۳۱، جذابیت، زیبایی و خوانایی برابر ۰/۲۵ و حس تعلق خاطر برابر ۰/۲۱ است. در واقع مثبت بودن ضریب استاندارد در معیارهای مطرح شده، نشان از تأثیر مثبت این مولفه‌ها بر هویت شهری دارد. هر چه مقدار قدر مطلق ضریب استاندارد بزرگتر باشد می‌تواند تأثیر بیشتری روی مدل بگذارد. به عبارت دیگر، با توجه به مقدار مطلق ضریب استاندارد، دسترسی و ارتباط این معیار بیشترین تأثیر را بر هویت شهری در گذر امامزاده زنجیری دارد.

در آخر می‌توان گفت زندگی در محیطی جذاب و مطلوب سبب بالارفتن احساس رضایت ساکنین، ارتقاء هویت فردی شهروندان و پیوند روانی آن‌ها با مکان شده و بدین‌سان به افزایش انواع فعالیت‌های فیزیکی و اجتماعی در محیط و در نهایت سبب ایجاد امنیت در فضاهای شهری می‌شود. تمامی این موارد امروزه مدنظر بسیاری از معماران، طراحان و برنامه‌ریزان شهری می‌باشد که وجود چنین ارتباطی باعث از بین رفتن بسیاری از مشکلاتی می‌گردد که شهرها با آن مواجه‌اند. اصول احیای هویت شهرها و

محیط‌های شهری کیفیاتی هستند که باید در شهرها مورد نظر قرار گیرند و به‌صورت یکی از ارکان اصلی برنامه‌ریزی و طراحی شهری برای ارتقاء و ابقای هویت شهری مطرح گردند.

جدول ۴. پیشنهادات و راهکارهای اجرایی و عملیاتی

مؤلفه	راهکار
جذابیت، زیبایی، خوانایی	استفاده از بناها و یا عناصر شاخص در گذر می‌تواند جهت‌یابی شهروندان را تقویت کند. ایجاد پیوند بین کاربری‌ها با فضای عمومی در ایجاد جهت‌یابی موثر است. استفاده از گره به عنوان عاملی خاطره‌انگیز و تاثیرانگیز در جهت ایجاد خوانایی توجه به ویژگی‌های فرهنگی و بومی و نمایش آن‌ها در قالب نمادها و نشانه‌ها از میان برداشتن عناصر زاید که باعث محدودیت دید شهروندان می‌شوند. توجه به هماهنگی و تناسب فضاها و کاربری‌های محیط استفاده از رنگ و روشنایی مناسب و مطلوب در محیط برنامه‌ریزی جهت ایجاد پیوند میان محیط مصنوع با محیط طبیعی (استفاده از گیاهان و ...) استفاده از مبلمان شهری مناسب، مطلوبیت محیطی را افزایش می‌دهد.
خاطره‌انگیزی	تقویت و امکان بروز بهتر گونه‌های فعال و سالم در سطح کالبد گذر ایجاد محیطی مانوس از طریق ایجاد مکان دخل و تصرف توجه به مراسم و جشن‌ها جهت تداوم و انتقال خاطرات جمعی توجه بیشتر به بخش‌های تاریخی فضا به عنوان بستر شکل‌گیری فضاهای خاطره‌انگیز برانگیخته شدن احساسات مثبت شهروندان
حس تعلق خاطر	برنامه‌ریزی جهت افزایش مشارکت استفاده‌کنندگان از فضا تعریف و باززنده‌سازی نشانه‌های ذهنی شهروندان افزایش فضاهای شهری پیاده‌مدار جهت فراهم نمودن حضور مردم
امنیت و آرامش	استفاده از روشنایی بر سطح وضوح محیط می‌افزاید. معرفی پتانسیل‌ها و تهدیدهای موجود در محیط باعث آگاهسازی شهروندان خواهد شد. توجه به ایجاد نظارت عمومی در محدوده (از طریق فعال نمودن کاربری‌های ۲۴ ساعته، باز شدن پنجره‌های بناهای مسکونی به سمت فضاها) برنامه‌ریزی برای گسترده نمودن دامنه دید شهروندان در محیط از بین بردن کنج‌ها و فضاهای بلااستفاده
فعالیت و کاربری	استفاده از مقیاس انسانی در سطح محدود توجه به تناسب بناها با فعالیت‌های عملکردی پیش‌بینی شده وجود تناسب بین عملکردهای برنامه‌ریزی شده با فضاهای موجود توجه به وجود تنوع کاربری و فعالیتی در محله باعث افزایش سطح تعاملات اجتماعی می‌شود. ایجاد تنوع فرمی و کالبدی نیز محیطی جذاب را برای شهروندان به وجود می‌آورد. پیش‌بینی کاربری متناسب با نیاز شهروندان به ویژه نیازهای اجتماعی و فرهنگی آن‌ها، محیطی مطلوب برای شهروندان به وجود می‌آورد.
دسترسی و ارتباط	جداسازی سطح محل عبور عابران پیاده از سواره بر سطح ایمنی می‌افزاید. پیش‌بینی علائم هشداردهنده در معابر توجه به رعایت ایمنی را به وسایل نقلیه اعلام می‌کند. مشخص نمودن سلسله مراتب دسترسی‌ها در جهت‌یابی تاثیرگذار است. مناسب‌سازی مسیرهای دسترسی استفاده از تابلوهای راهنما جهت هدایت شهروندان معرفی ظرفیت‌ها و ویژگی‌های گذر برای ایجاد حس تعلق به وسیله تابلوهای راهنما استفاده از نشانه‌ها و نمادهای محلی در ایجاد آشنایی بیشتر با محیط

References

- Appleyard, D. (1979). The Environmental as a Social Symbol: within a theory of environmental action and perception. *Journal of American planning association*, 2 (45), 143-153.
- Alexander, k. (2006). *Template language*. Translation by Reza Karbalaei Nouri. Tehran: enter for Architectural and Urban Research and Research. (In Persian)
- Ataie, R., & Pourmohammadi, M.R. (2016). The Impact of Physical Identity of Components and Activity of the Historical Contexts in Creating Social Intractions. *Journal Urban Management*, 41(14), 229-246. (In Persian)
- Atashinbar, M. (2010). The Continuity of Identity in Urban Landscape. *Journal Bagh e Nazar*, 12 (96), 39-46. (In Persian)
- Azizi, M. M., & Motevaseli, M. M. (2012). Stratejik Revision of Urban Services Context of Local Management of Iran, Emphasizing Urban Waste (Case Study: Mashhad Metropolitan). *Jornal Urban Management*, 30 (10), 91-112. (In Persian)
- Behzadfar, M. (2013). *Identity of the city* (look at the identity of the city of Tehran). Tehran: Publishing City. (The original book was published in 2007). (In Persian)
- Behzadfar, M., & Tahmasebi, A. (2013). Recognition and Assissment of influential Element of Social Interaction Strengthening and Improving Citizen Communication in Urban Open Space, Model City of Sanandaj. *Journal Bagh e Nazar*, 25 (10), 17-28. (In Persian)
- Carmona, M., tiesdell, S., Heath, T., & OC, Taner. (2006). *Public Places, Urban Spaces*. Architectural press, Elsevier.
- Changizi, N., & Ahmadian, R. (2013). (Case Study: Kerman Market). *Journal of Studies on Iranian Islamic City*, 11 (3), 53-63. (In Persian)
- Ghanbaran, A., & Jafari, M. (2014). Iranian Architecture and Urbanism (Case Study: Darake Neighborhood in Tehran). *Journal Iranian Architecture and Urbanism*, 7(1). 57-64. (In Persian)
- Cheshmehzangi, A. (2015). Urban Identity as a Global Phenomenon: Hybridity and Contextualization of Urban Identiyies in the Social Environment. *Journal of Human Behavior in the Social Environment*, 25, 391- 406.
- De la Rosa, S., CHoudhery, R.N., Curio, C., Ullman, S., Assif, L., & Bulthoff, H.H. (2014). Visual Categorization of Social Interactions. *Journal Visual Cognition*, 9-10 (22), 1233-1271.
- Dougherty, D. L. (2006). *Embodying the city: identity and use in urban public spaces*. (Published doctoral dissertation). Virginia Polytechnic Institute and State University, MA.
- Golkar, k. (2008). Conceptual Evolution of Urban Visual Environment, from Cosmetic Approach through to Sustainable Approach. *Journal Environmental Sciences*, 4 (5), 95-114. (In Persian)
- Goodarzi soroush, M. M., & Goodarzi soroush, Kh. (2013). Recognition of Identity Concept in Urban Space (Case Study: Bou Ali Boulevard, Hamadan). *Journal of Studies on Iranian Islamic City*, 11 (3), 101-107. (In Persian)
- Habibi, R. (2008). Images and the Meaning Place. *Journal Honar ha ye Ziba*, 35, 39-50.
- Javadi, M., Boudagh, M., & Makani, V. (2016). Introduction to the Identity of the Built Environment by Elements of Location, Space and Body. *Journal Urban Landscape*, 41(14), 139-160. (In Persian)
- Jenkins, R. (2002). *Social Identity*. Translation by Turan Yar ahmadi. Tehran: esearch and Technology Publishing. (In Persian)
- Karimi moshaver, M., Mansouri, A., & Adibi, A.A. (2010). RelationShip between the Urban Landscape and Position of Tall Building the City. *Journal Bagh e Nazar*, 13 (7), 89-99. (In Persian)
- Kashi, H., & Bonyadi, N. (2013). Stating the Model of Identity of Place Sens of Place and Surveying its Constituents (Case Study: Pedestrian Passage of Shahre Ray). *Journal Honar ha ye Ziba*, 3 (18), 43-52. (In Persian)

- Khakzand, M., & Teimurigardeh, S. (2015). Investigating the effect of Ashura rituals on the urban landscape and memories of a citizen's perspective. *Journal of Studies on Iranian Islamic City*, 19 (5), 55-63. (In Persian)
- Khatibi, M.R. (2013). The Effect of Behavioral Pattern for Regeneration of Urban Environment Identity in Urban Desighnd Interventions (Case Study: Entrance Area of Sanandaj). *Journal Hoviate Shahr*, 13 (7), 63-73. (In Persian)
- Lang, J. (2012). *Creation of Architectural Theory: The Role of Behavioral Sciences in Environmental Design*. Translation by Alireza Ainifer. Tehran: Tehran University Press. (In Persian)
- Lynch, K. (2004). *The Image of City*. Yours Translated by Manouchehr Mazini. Tehran: Tehran University. (In Persian)
- Mansouri, A. (2010). What is the Urban View (Historical Review of Conceptual Developments in Urban Landscape in Iran)? *Journal Manzar*. 9 (2), 30-33. (In Persian)
- Maroofi, S., & Ansari, M. (2014). The Effects of Townscapes in the Place Attachment (Case Study: Narmak Area in Tehran). *Journal Hoviate Shahr*, 18 (8), 39-46. (In Persian)
- Mayo, J. (2009). Temporary Landscape. *Jurnal of Architectural and Planning Research*, 26(2), 125-131.
- Naeemi nazmabad, Z., Farajpoor, M., & Amirshaghghi, M.R. (2015). The Assissment of Social Interaction in Tissues of Older Urban Neighborhoods (Case Study: Darb e noo Neighborhood in Gorgan). *Journal Urban Manegement*, 38 (14), 133-150. (In Persian)
- Nasr, T. (2014). Analysis of the Meaning of Identity in Measuring Paradigm of Analysis of the Regeneration in the Urban Contexts. *Journal Hoviate Shahr*, 18 (18), 13-26. (In Persian)
- Nasr, T., & Majedi, H. (2013). The Significance of Identity in Urban Planning. *Journal Armanshahr*, 11 (5), 269-277. (In Persian)
- Nikpour, A. (2015). Phycial Measurment of the Form of the City Based on Density (Case Study: Amol City). *Journal Studies City Planning*, 8 (2), 11-34. (In Persian)
- Noofel, A.R., Kolbadi, P., & Pourjafar, M.R. (2010). The Study of Effecting Indicators in Urban Identity (Case Study: Jolfa Neighborhood in Esfahan City), *Journal Armanshahr*, 3 (2), 57-69. (In Persian)
- Pakzad, J. (1996). Identity and this with space. *Journal soffe*, 22, 21(6), 100-107. (In Persian)
- Pardaraz Consulting Engineers. (2010). Revision of Shiraz detail plan, first edition, Shiraz
- Parkinson, J. (2001). Democracy, Architecture and Public Space. Translation by Sahar Ghasemian. *Journal Architecture of Iran*, No. 29-30. (In Persian)
- Rahimi, L., & Pirbabaee, M.T. (2014). The Roll of Perceptual and Spatial Organization of Street in Security Feeling of Pedestrains (Case Study: Tabriz City). *Journal Hoviate Shahr*, 16 (7), 71-80. (In Persian)
- Relph, E. (2010). *Place and Placelessness*. Translation by Mohammad Reza Navasan Mohammadi, Kazem Mandgari, Zahir Mottaki. Tehran: Arman Shahr. (In Persian)
- Rezazadeh, R., Heidari, B., & SamieYousefi, M. (2010). The role and function of urban dentity in promoting the identity of citizens and their attendance. *Journal Shams*, 71 (8), 42-52. (In Persian)
- Rocque, M., Posick, Ch., & Paternoster, R. (2016). Identities through Time: An Exploration of Identity Change as a Cause of Desistance. *Journal Justice Quarterly*, 1 (33), 45-72.
- Sayyafzadeh, A.R., Mirehiy, M., & Nodehfarahani, M. (2013). The Role of Landscape uality in Creating Social Life and Identity of Citizens (Case Study: Navab Highway). *Journal of Studies on Iranian Islamic City*, 11(3), 29-39. (In Persian)
- Scheer B.C. & Preiser. W. (1994). *Design Review; Challenging Urban Aesthetic Control*. New York; Chapman and Hall.
- Shojaee, D., & Partovi, P. (2015). Analysis of Factors Affecting the Cremation and Promotion of Sociability in Public Spaces in Different Scales of Tehran City (Case Study: Two Neighborhoods and an Area in District 7 Tehran). *Journal Bagh e Nazar*, 34(12), 93-108.
- Steele, F. (1981). *The Sense of Place*. Boston, CBI Publishing Company.

- Torabi, M. (2012). *Neighborhood design based on the impact of the physical characteristics of open space on increasing social interaction*. Unpublished Thesis, Shahid Rajaei Tarbiat Modares University. Faculty of Architecture and Urban Engineering, Architectural Engineering. (In Persian)
- Vahdat, S., Sajjadzadeh, H., & Kharimimoshaver, M. (2015). Conceptualizing the Factors Affecting of Streetscape to Promote the Legibility of Urban Spaces (Case Study: Hamedan Inner City streets). *Journal of Urban Studies*, 15 (4), 17-35. (In Persian)
- Zarghami, e., & Aminian, m. (2012). Urban Landscape and Identity (Case Study: Pakdasht City). *Journal of Studies on Iranian Islamic City*, 9 (3), 42-52. (In Persian)

How to cite this article:

Ghasemi, M., Abdolazadefard, A. and Shakoore, A. (2018). Promotion of the Urban Identity by Changing the Urban Landscape with Increase the Social Interactions Approach (Case Study: The Passage through Imamzade Zanjiri Shiraz). *Journal of Studies of Human Settlements Planning*, 13(3), 559-575.
http://jshsp.iaurasht.ac.ir/article_545174_en.html

Promotion of the Urban Identity by Changing the Urban Landscape (Case Study: The Passage with Increase the Social Interactions Approach through Imamzade Zanjiri Shiraz)

Mitra Ghasemi

M.A Student, Department of Urban Design, Beyza Branch, Islamic Azad University, Beyza, Iran

Alireza Abdolazadefard*

Assistant Professor, Department of Urban Design, Safashahr Branch, Islamic Azad University, Safashahr, Iran

Ali Shakoor

Professor, Department of Geography, Marvdasht Branch, Islamic Azad University, Marvdasht, Iran

Received: 28/05/2017

Accepted: 11/04/2018

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Nowadays, the question of the identity and the social life is an important issue of the urban life. Several elements can affect the field of the identity and the social problems of the citizens. One of the most important ones is the urban view. In fact, two items, the urban view and its identity have a mutual interaction. In the past decade, the professionals and the administrators of the city have rarely paid attention to the landscape and the urban identity. Since the urban landscape plays an important role in the social behaviors. Providing a basis to develop the citizens' social interactions along with the environmental interactions leads to the significant results including the identity and the stability.

Methodology

The research method is descriptive-analytic. In order to respond to the research hypotheses, we have completed three steps in the process of achieving our goal. We intend to promote the urban identity through changes in the urban landscapes by enhancing the social interactions. First, we use the library studies and documents to extract the influential components. Then, we prepare the researcher questionnaires based on theories, and we distribute and complete within the target range. The sample size is estimated to be 370 people based on the Cochran formula. Having completed the questionnaires and entered information into Spss software, we analyzed the data of this research by using Pearson correlation coefficient and regression tests.

Results and Discussion

Due to the purpose of this research, we are about to figure out the three hypotheses and then answer them.

1. There are many items impacting on the formation of the social interactions and the promotion of the urban identities including a sense of belonging, sense of memory, charms, beauty, readability, security, relaxation, access, communication, activity and use of the effective components of the landscape.
2. It seems that there is a significant relationship between the urban landscape and the urban identity, and these variables react to their decrease and increase of each other.
3. It seems that the sense of belonging and the sense of memory as the aspects of the urban landscapes play a significant role in the formation of the social interactions and the promotion

* Corresponding Author:

Email: abdolazade.a@yahoo.com

of the urban identities. Having gathered information from the questionnaires, we approved the first hypothesis by referring to the library studies, users' reviews and comments on the ImamZadeh Zanjiri. There are many components of the urban landscape affecting the identity of the city including a sense of belonging, sense of memory, charms, beauty, readability, security, relaxation, access, communication, activity and use. For the second hypothesis, the results of the Pearson correlation coefficient analysis show there is a meaningful relationship between the independent variables and urban identity as a dependent variable. (Independent variables such as sense of belonging, sense of memory, charms, beauty, readability, security, relaxation, access, communication, activity and use). The highest correlation coefficient is related to the access component, and the lowest correlation coefficient is related to the sense of belonging. For the third hypothesis, "The access and communication" components with 47%, "The activity and use" with 20% are the highest impact, and "The sense of belonging" with 4% has the lowest impact on the dependent variables of the urban identity due to the results obtained from the regression test.

Conclusion

The ideal place with identity is the one which is proportional to his personality, culture and his behaviors. Moreover, it must be a kind of means to make a link among the person and his community, his history, his city life, his time, his environment and his nature. Therefore, we need to form the features, the quality of places and the urban environments based on these variables. The urban desirability is the result of the numerous components including environmental, historical, religious, social, cultural, functional, physical, psychological and perceptual factors. The extraction of each concept and the prediction of their interactions with each other can help us to explain the desirable urban identity. The physical components as the main elements of the city's molding are generally influenced by different needs. As an urban attribute, it can represent the true character of the city. The urban landscape as one of the factors influencing the social conditions of the community is especially important. It is a tool which can affect the citizens' behaviors and lives by optimally planning and designing. Moreover, it can provide a suitable situation to increase both the presence of citizens and the mutual social interaction along with their environments. The research findings indicate that the variables of accesses, communications, activities and usage are the most influential landslide variables on the formation of the social interaction and the promotion of the urban identities. Unlike the researchers' expectations, the variables of the sense of belonging have the least impact due to the non-fulfillment of the residents' expectations. Finally, we can say that living in a desirable and attractive environment can both increase the residents' satisfactions and promote the individuals' citizenships, besides, it can create a psychological link with that place. In this case, it can increase the variety of the physical and social activities in the environment. Finally, it creates a security in the urban spaces. The restoring principles of the urban identity and the urban environments are the qualities which we have to consider them in cities. They must be as one of the main elements of planning and the urban designing to promote and maintain the city identity.

Key words: Urban identity, urban view, social interactions, the passage of Imamzade Zanjiri